

ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบการปกครองใดระบอบปกครองหนึ่งของคนในสังคม ย่อมเป็นไปในทางเดียวกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความคิดสอดคล้องกับจะส่งผลให้คนในสังคมนั้น ๆ แสดงออกหรือมีพฤติกรรมในทางสนับสนุนระบบการปกครองนั้น ๆ เช่น ผู้ที่มีความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยย่อมยอมรับและสนับสนุนการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยและจะแสดงออกหรือมีพฤติกรรมในทางสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถทราบถึงความคิดทางการเมืองและการยอมรับในระบอบประชาธิปไตยของนายทหารนักศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรประจำ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ทางการทหาร) ว่าเป็นเช่นไร จะแยกอธิบายผลการศึกษาวิจัยดังนี้คือ

1. ความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนายทหารนักเรียนหลักสูตรหลักประจำและนายทหารที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร)

โดยทั่วไปยอมรับกันว่าความคิดทางการเมืองได้แก่ การสะท้อนหรือการสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง¹ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งผู้ที่มีความคิดทางการเมืองเช่นใด ย่อมส่งผลต่อการสนับสนุนความคิดทางการเมืองเช่นนั้น เช่น ผู้ที่มีความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยย่อมสนับสนุนการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

---

¹Leo Strauss, What is Political Philosophy, p.11 .

ความคิดเห็นทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ในที่นี่จะทำการศึกษาโดยใช้สิ่งที่บุคคลในสังคมประชาธิปไตยต้องยึดถือ เช่น หลักการประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต 3 ด้าน คือ ความศรัทธาในสติปัญญาและความสามารถของมนุษย์ เสรีภาพโดยเฉพาะเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง และความเสมอภาค²

1.1 ความศรัทธาในสติปัญญาและความสามารถของมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักการเบื้องต้นที่สำคัญที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อประชาชนทุกคนว่า เขาเป็นผู้มีความสามารถ มีสติปัญญารู้จักใช้เหตุผลเพื่อแสวงหาสิ่งที่ดีงาม ประชาชนจึงจะสามารถปกครองตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปสู่การยอมรับให้ประชาชนเป็นผู้ปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย³ ทว่าในการศึกษาวิจัยพบว่าในเรื่องของศรัทธาหรือความเชื่อในเรื่องความสามารถในการเลือกผู้นำทางการเมืองและเปลี่ยนตัวผู้นำทางการเมืองได้ถูกต้องนั้นมีผู้ไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 46.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 6.4 และอีกจำนวนมากที่ไม่แน่ใจว่าประชาชนจะมีสติปัญญาความสามารถในการเลือกผู้นำถึงร้อยละ 22.4 มีเพียงร้อยละ 4.5 และร้อยละ 18.6 ที่เชื่อมั่นอย่างยิ่งและเชื่อมั่นในความสามารถของประชาชน (รายละเอียดตารางที่ 5.1)

---

² ชัยอนันต์ สมุทวณิช, อุดมการณ์ทางการเมือง (กรุงเทพมหานคร : เคนส์ไทย, 2517), หน้า 9-15.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

ตารางที่ 5.1 ความศรัทธาในสติปัญญาและความสามารถของมนุษย์

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ (S.D)	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ใจ	ไม่แน่ ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
37.	เราควรเชื่อในความสามารถและ สติปัญญาของคนธรรมดาว่าจะสามารถ ใช้เหตุผลตัดสินใจเลือกผู้นำทางการ เมืองและเปลี่ยนตัวผู้นำทางการเมือง ได้ถูกต้อง	4.4	19.4	23.1	46.3	6.9	3.24 (.99)	160

ความไม่เชื่อมั่นในความสามารถและสติปัญญาของประชาชนว่าจะสามารถ
ใช้เหตุผลตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองและเปลี่ยนตัวผู้นำทางการเมืองได้ถูกต้องนี้
ยังสะท้อนถึงสภาพของสังคมไทยที่มีการกล่าวอ้างอยู่เสมอถึงปัญหาและอุปสรรคการปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยของไทยว่าเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

1.2 ความคิดทางการเมืองเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นมีรากฐานความคิดจากลัทธิเสรีนิยม (liberalism) ที่
เน้นถึงความเป็นอิสระของบุคคล เสรีภาพจึงเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งซึ่งสังคมประชา
ธิปไตยจะต้องสร้างเสริมรักษาเสรีภาพให้เป็นไปอย่างกว้างขวาง แต่ทั้งนี้ต้องมีข้อจำกัดของเสรี

ภาพเพื่อไม่ให้ใช้เสรีภาพไปละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น⁴ จะมีการออกเป็นกฎหมายเป็นข้อกำหนดขอบเขตของเสรีภาพไว้เป็นแนวทางโดยความยินยอมของประชาชน

ในทางการเมืองเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองถือเป็นเสรีภาพที่จำเป็นสำหรับการแสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องทางการเมืองที่สำคัญสำหรับนายทหารเหล่านี้จะเห็นว่าเสรีภาพทางการเมืองหรือการเดินทางต่อรัฐบาล เป็นสิ่งที่ไม่ดีและจะทำให้บ้านเมืองวุ่นวายโดยมีผู้เห็นด้วยร้อยละ 39.5 และเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 11.1 รวมกันถึงร้อยละ 50.6 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยร้อยละ 22.2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 3.1 รวมทั้งหมดร้อยละ 25.3 ส่วนอีกร้อยละ 24.1 ไม่แน่ใจ แต่ถึงแม้ว่านายทหารเหล่านี้ จะไม่เห็นด้วยกับการเดินทางหรือชุมนุมประท้วงรัฐบาลก็ตาม แต่ถ้าจะให้มีการใช้กำลังในการปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่างเด็ดขาด นายทหารเหล่านี้กลับไม่เห็นด้วยและไม่เห็นอย่างยิ่งถึงร้อยละ 63.9 มีเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งเพียงร้อยละ 23.6 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการไม่นิยมใช้ความรุนแรงเข้าปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงทางการเมือง (รายละเอียดตามตารางที่ 5.2)

---

⁴ สุจิต บุญบงการ, "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลัทธิการเมือง," การเมืองและสังคม (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 73.

ตารางที่ 5.2 ความคิดเห็นต่อเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D.]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
19.	การประชุมประท้วงรัฐบาลเป็นการก่อให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนภายในประเทศ จึงสมควรจะจัดการปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่างเด็ดขาด	5.0	18.6	12.4	50.9	13.0	3.45 (1.09)	161
23.	การเดินขบวนมิใช่การแสดงออกที่ดี ตรงข้ามกับทำให้บ้านเมืองมีแต่ความวุ่นวาย	11.1	39.5	24.1	22.2	3.1	3.53 (1.26)	162

1.3 ความเสมอภาค คือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีแนวความคิดที่ถือว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน โดยความเสมอภาคของมนุษย์นี้ครอบคลุมไปในทุกด้านคือ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ในแง่ของหลักการนายทหารเป็นผู้ที่ยอมรับในหลักการของความเสมอภาค แต่ในทางปฏิบัติหรือในความเป็นจริงทหารเหล่านี้กลับไม่เห็นด้วยกับหลักการในเรื่องของความเสมอภาค ซึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลของค่านิยม วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมก็ได้ที่ขัดแย้งต่อหลักการความเสมอภาค อาทิเช่น ค่านิยมที่เชื่อชายเหนือกว่าหญิง ผู้ใหญ่กับผู้ nhỏ แต่ในขณะที่

เกี่ยวกับการศึกษาหรือการอบรมสั่งสอนก็ปลูกฝังให้รู้และเข้าใจในหลักการของความเสมอภาค จึงจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นจะอยู่ช่วงที่ค่อนข้างเห็นด้วยต่อความเสมอภาคจะมีที่ไม่สอดคล้องกับหลักการความเสมอภาคคือข้อที่ 30 ซึ่งสะท้อนถึงความขัดแย้งของหลักการกับความเป็นจริง (โปรดดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสมอภาค

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
21.	คนทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนย่อมมีความ เสมอภาคและเท่าเทียมกัน	4.9	6.2	11.1	42.0	35.8	3.96 (1.07)	162
22.	ความสำคัญของบุคคลขึ้นอยู่กับฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของเขา มากกว่าขึ้นอยู่กับการที่เขาเกิดมาเป็นคน	6.2	21.1	12.4	32.3	2.80	3.53 (1.26)	161
25.	บุคคลที่เกิดในตระกูลสูงหรือราชสกุลย่อม มีศักดิ์ศรีเหนือกว่าบุคคลที่เกิดในตระกูล ชาวบ้านธรรมดา	3.1	16.8	14.3	36.0	29.8	3.70 (1.17)	161
26.	สิทธิของหญิงและชายควรแตกต่างกัน เพราะหญิงกับชายมีความแตกต่างกันใน ทางธรรมชาติอยู่แล้ว	3.7	24.1	6.2	50.0	16.0	3.45 (1.16)	162

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					X [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
30.	สภานิติบัญญัติว่า "แต่น้อยค้อยกัมพนมกร ลำบากไปก่อนจะสบายเมื่อปลายมือ" เป็นสภานิติบัญญัติที่เหมาะสมกับสังคมไทย อย่างยิ่ง	6.3	50.0	21.9	18.1	3.8	2.62 (0.98)	160
35.	ถ้าท่านมีอำนาจท่านจะห้ามกระเทยไม่ ให้มีบทบาททางสังคม	13.0	21.0	13.6	45.7	6.8	3.07 (1.20)	162

อนึ่ง เมื่อดูถึงผลของการศึกษาวิจัยโดยภาพรวมในเรื่องของความเห็นทางการเมืองของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรพบว่า นายทหารเหล่านี้มีความคิดเห็นต่อตัวแปรที่ใช้วัดความคิดเห็นทางการเมือง (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ความคิดเห็นทางการเมืองของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
9.	นายกรัฐมนตรีพลเรือนที่เข้ามาดำรงตำแหน่งโดยไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งจะทำให้ทหารทำการรัฐประหาร โคนล้มได้ง่าย	4.9	18.5	31.5	33.3	11.7	3.26 (1.07)	162
10.	นายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากพรรคการเมือง ซึ่งมีเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนฯ จะทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลไม่มั่นคง	7.4	38.9	17.9	30.2	5.6	2.89 (1.08)	162
11.	นายกรัฐมนตรีที่ขาดประสิทธิภาพในการควบคุมเสียงของ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาล จะทำให้เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลไม่มั่นคง	25.9	65.4	4.9	3.7	-	1.86 (0.68)	162
12.	นายกรัฐมนตรีที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ไปในทางแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง และญาติพี่น้อง จะทำให้ประชาชนทำการต่อต้านในที่สุด	53.7	41.1	3.7	0.6	0.6	1.55 (0.68)	162

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
13.	เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยมีการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นลัทธิและระบอบการปกครองอื่น ๆ ที่ขัดแย้งกับการปกครองประเทศไทยใน ปัจจุบันจึงไม่ควรอนุญาตให้มีการสอน การเรียนในสถาบันต่าง ๆ	1.9	2.5	1.2	54.0	40.4	4.26 (0.81)	161
14.	ในการปฏิบัติงานใด ๆ หากมีเรื่องที่จะ ต้องตกลงใจ ผู้บังคับบัญชาควรจะเป็นผู้ ตัดสินใจด้วยตนเองเพียงผู้เดียว แล้วจึง แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบในภายหลัง	5.6	24.8	6.8	47.8	14.9	3.58 (1.20)	161
15.	บุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับเสียงข้างมากใน สังคมถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามสมควรที่จะ ถูกขจัดออกไปจากสังคม	1.9	8.7	5.0	59.0	25.5	3.98 (0.89)	161
16.	ผู้แทนราษฎรควรมีสติเหนือกว่าราษฎร อื่น ๆ เพราะเป็นผู้แทนปวงชน	1.2	4.3	4.3	43.5	46.6	4.30 (0.83)	161

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
17.	เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้นการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงไม่อาจทำให้การพัฒนาประเทศไปได้ดีและรวดเร็วเท่ากับการปกครองแบบเผด็จการ	1.9	4.9	16.7	46.3	30.2	3.98 (0.89)	162
18.	การตัดสินใจตกลงใจในเรื่องใด ๆ ผู้บังคับบัญชาควรให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย และผู้บังคับบัญชาควรยอมรับผลการตัดสินใจตามความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เสมอ	6.3	33.8	14.4	35.0	10.6	3.07 (1.16)	160
19.	การประชุมประท้วงรัฐบาลเป็นการก่อให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนภายในประเทศจึงควรจะจัดการปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่างเด็ดขาด	5.0	18.6	12.4	50.9	13.0	3.45 (1.09)	161

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
20.	ผู้มีอาวุโสสูงย่อมมีอำนาจบารมีสูง ดังนั้น บ้านเมืองใดที่มีผู้มีอาวุโสสูงเป็นผู้นำหรือมี ผู้ปกครองประเทศย่อมทำให้บ้านเมืองร่ม เย็นเป็นสุข	-	13.6	28.4	43.8	14.2	3.57 (0.91)	162
21.	คนทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนมีความเสมอ ภาคและเท่าเทียมกัน	4.9	6.2	11.1	42.0	35.8	3.96 (1.07)	162
22.	ความสำคัญของบุคคลขึ้นอยู่กับฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของเขา มากกว่าขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เขาเกิดมาเป็นคน	6.2	21.1	12.4	32.3	28.0	3.53 (1.26)	161
23.	การเดินขบวนมิใช่การแสดงออกที่ดี ตรง ข้ามกลับทำให้มีแต่ความวุ่นวายในบ้าน เมือง	11.1	39.5	24.1	22.2	3.1	2.65 (1.04)	162
24.	สังคมในกรุงเทพฯ เป็นสังคมของการ แข่งขันจึงไว้วางใจกันไม่ค่อยได้	17.9	38.3	27.8	14.8	1.2	2.35 (0.93)	162
25.	บุคคลที่เกิดในตระกูลสูงหรือราชสกุล ย่อมมีศักดิ์ศรีเหนือกว่าบุคคลที่เกิดใน ตระกูลชาวบ้านธรรมดา	3.1	39.5	14.3	36.0	29.8	3.70 (1.17)	161

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
26.	สิทธิของหญิงและชายควรแตกต่างกัน เพราะหญิงกับชายมีความแตกต่างกันใน ทางธรรมชาติอยู่แล้ว	3.7	24.1	6.2	50.0	16.0	3.45 (1.13)	162
27.	ผู้บังคับบัญชาควรสงวนสิทธิในการตัดสิน ตกลงใจเรื่องต่าง ๆ ไว้แต่เพียงผู้เดียว	11.8	31.7	6.21	41.6	8.7	3.01 (1.23)	161
28.	คุณค่าของมนุษย์มักแตกต่างกันไปตามระดับ การศึกษา ฐานะ และตามศักดิ์ตระกูล	5.0	28.6	14.3	37.3	14.9	3.23 (1.16)	161
29.	การคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีสถานภาพ ทางสังคมต่ำกว่าเรา เช่น กรรมกร คนขับรถแท็กซี่ ย่อมทำให้เสื่อมเสียต่อ เกียรติยศชื่อเสียง เพราะบุคคลเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ	0.6	1.2	1.9	51.2	45.1	4.38 (0.64)	162
30.	สุภาษิตที่ว่า "แต่เหนื่อยค้อยกัมพนมกร ลำบากไปก่อนจะสบายเมื่อปลายมือ" เป็น สุภาษิตที่เหมาะสมกับสังคมไทยอย่างยิ่ง	6.3	50.0	21.9	18.1	3.8	2.62 (0.98)	160
31.	บุคคลใดที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิก วุฒิสภา บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิพิเศษเหนือ บุคคลทั่วไป	-	12.4	7.5	55.3	24.8	3.91 (0.90)	161

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
32.	หากท่านเป็นผู้มีอำนาจการตัดสินใจ ใจใด ๆ ควรจะดำเนินการด้วยตัวของ ท่านเองแล้วจึงค่อย ๆ ชักงูให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาเห็นด้วยและคล้อยตามภายหลัง	1.9	24.2	7.5	57.1	9.3	3.50 (1.01)	161
33.	ในการดำเนินงานต่าง ๆ หากผู้มี อำนาจหรือผู้มีอาวุโสมีความคิดเห็นอย่างไร ทุกคนควรยอมรับแนวความคิดดังกล่าว โดยปราศจากการโต้แย้ง เพราะก่อนที่จะ เสนอแนวความคิดใด ๆ ผู้มีอำนาจหรือ ผู้มีอาวุโสจะใคร่ครวญอย่างรอบคอบแล้ว ดังนั้นความคิดเห็นของท่านจึงถูกต้องเสมอ	1.9	4.9	14.8	63.6	14.8	3.82 (0.82)	162
34.	ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนดีและไว้วาง ใจได้	4.3	12.3	30.2	48.1	4.9	3.30 (0.94)	162
35.	ถ้าท่านมีอำนาจท่านจะห้ามกระเทยไม่ให้ มีบทบาททางสังคม	13.0	21.0	13.6	45.7	6.8	3.07 (1.20)	162

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
36.	หากไม่กำหนดระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานอย่างเข้มงวดจะทำให้คุณภาพของการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของหน่วยไม่มีประสิทธิภาพ เพราะคนส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนอยู่เสมอ	17.4	50.9	15.5	13.7	2.5	2.28 (1.00)	161
37.	เราควรเชื่อมั่นในความสามารถและสติปัญญาของคนธรรมดาว่าจะสามารถใช้เหตุผลตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองและเปลี่ยนตัวผู้นำทางการเมืองได้ถูกต้อง	4.4	19.4	23.1	46.3	6.9	3.34 (0.99)	160
38.	การดำเนินงานใด ๆ ควรยึดถือมติของคนส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามคนที่ไม่เห็นด้วยก็ควรมีสิทธิในการโต้แย้งได้	1.2	3.7	1.9	64.2	29.0	4.11 (0.76)	162
39.	บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ย่อมมีความสามารถทางการปกครองมากกว่าบุคคลทั่วไป	-	3.7	30.9	47.5	17.9	3.77 (0.78)	162
40.	โจรผู้ร้ายที่มีอันตรายเป็นภัยต่อสังคมมากสมควรถูกลงโทษประหารชีวิตสถานเดียว	11.7	34.6	9.3	40.7	3.7	2.89 (1.17)	161

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เน ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
41.	การโต้แย้งคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำอย่างยิ่งไม่ว่าคำสั่งดังกล่าวจะถูกต้องหรือมีเหตุผลเหมาะสมหรือไม่ก็ตาม	3.7	18.0	11.2	55.3	11.8	3.55 (1.06)	161
42.	การที่บุคคลบางกลุ่มพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ในสังคมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ที่เลวร้ายขึ้น	6.8	29.2	34.2	27.3	2.5	2.90 (1.00)	161
43.	ผู้นำทางการเมืองควรเป็นผู้ที่สูงอายุ	0.6	12.4	17.4	61.5	8.1	3.63 (0.87)	161
44.	ผู้มีอำนาจควรมีสหิทธิพิเศษบางประการเพื่อประโยชน์แห่งการบังคับบัญชา	6.2	54.7	11.2	23.0	5.0	2.65 (1.05)	162
45.	การได้รับการศึกษาอบรมในหลักสูตรปัจจุบันทำให้เป็นผู้มีความคิดเห็นกว้างขวางและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น	29.0	62.3	6.2	2.5	-	1.84 (0.64)	162

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
46.	โดยภาพรวมแล้วการปฏิวัติโดย รสช. ช่วยให้ประเทศชาติรอดพ้นจากหายนะที่เกิดขึ้นโดยผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง โดยการนำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	16.9	43.1	29.4	8.1	2.5	2.37	160 (0.96)
47.	ความเจริญก้าวหน้าของประเทศทั้งทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ถูกทำให้หยุดชะงักลงอย่างน่าเสียดายโดย รสช.	4.9	43.2	30.2	19.1	2.5	2.77	162 (0.94)

เมื่อนำเอาผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปวิเคราะห์หาความคิดทางการเมืองของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรว่าเป็นแบบใด ทั้งนี้ได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 คะแนนอยู่ในช่วง 39 - 90 มีความคิดทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

ระดับที่ 2 คะแนนอยู่ในช่วง 91 - 143 มีความคิดทางการเมืองกลาง ๆ (อยู่ระหว่างเป็นประชาธิปไตยและไม่เป็นประชาธิปไตย)

ระดับที่ 3 คะแนนตั้งแต่ 144 ขึ้นไป มีความคิดทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย

ซึ่งพบว่า โดยรวมแล้วนายทหารนักเรียนหลักสูตรประจำและนายทหาร ที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) เป็นผู้ที่มีความคิดทางการเมืองค่อนข้าง เป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 2.08 ซึ่งอยู่ ระหว่างระดับ 2 และระดับ 3 (รายละเอียดตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 ความคิดทางการเมืองของนายทหารนักศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้ง สองหลักสูตร

ตัวแปร	X	S.D.	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ความคิดทางการเมือง	2.08	0.27	2.00	3.00

2. การยอมรับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบใดก็ตามจะเป็นไปโดยราบรื่นได้นั้นการปกครองใน ระบอบนั้น ๆ จะต้องสอดคล้องกับความคิดทางการเมืองและการยอมรับการเมืองของคนใน สังคม ซึ่งโดยปกติแล้วความคิดทางการเมืองและการยอมรับทางการเมืองนั้นจะสอดคล้องหรือ ผลต่อกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีความคิดทางการเมืองเช่นไรย่อมมีการยอมรับการเมืองเช่นนั้น

สำหรับนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรนั้นจากการ ศึกษาวิจัยพบว่า เป็นผู้ที่มีความคิดทางการเมืองค่อนข้างเป็นประชาธิปไตย แต่ในเรื่องการ

ยอมรับการเมืองในระบบประชาธิปไตยนั้นพบว่า นายทหารนักศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบกค่อนข้างจะยอมรับการเมืองแบบกลาง ๆ ระหว่างการเมืองแบบประชาธิปไตย และไม่เป็นประชาธิปไตย คือมีค่าเฉลี่ยของการยอมรับอยู่ที่ 1.99 (รายละเอียดดูตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.6 การยอมรับการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนายทหารนักศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร

ตัวแปร	X	S.D.	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
การยอมรับการเมืองในระบบประชาธิปไตย	1.99	0.37	1.00	3.00

ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกเองยังไม่ยอมรับต่อกลไกที่สำคัญของการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ค่าเฉลี่ยโดยรวมของการยอมรับการเมืองระบบประชาธิปไตยลดน้อยลง (โปรดดูรายละเอียดตารางที่ 5.7)

ตารางที่ 5.7 การยอมรับผู้แทนราษฎรของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
55.	นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานสูง ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง	17.5	57.5	5.6	16.9	2.5	2.33 (1.04)	160
69.	เนื่องจาก ส.ส. มีหน้าที่ในการพิจารณาออกกฎหมายต่าง ๆ ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ว่าอย่างน้อยควรจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป	30.4	46.0	5.0	16.8	1.9	2.15 (1.09)	161
73.	เป็นการยากที่จะสร้างประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	8.1	45.0	9.4	32.5	5.0	2.81 (1.16)	160

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
74.	แม้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นวิธีการตามระบอบประชาธิปไตย แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่สามารถทำให้ ประชาชนทุกสาขาอาชีพมีผู้แทนที่แท้จริง ของตนในสภาผู้แทนได้ จึงไม่อาจถือได้ ว่าการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นประชาธิปไตย ที่สมบูรณ์แบบ	18.5	49.4	13.0	16.0	3.1	2.41 (1.09)	162
76.	การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลของหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่มุ่งหวังก่ออามิสสินจ้างที่ได้รับ มากกว่าที่เป็นไปด้วยความปรารถนาดี อย่างแท้จริงต่อชาติบ้านเมือง	8.0	32.1	35.2	23.5	1.2	2.74 (0.96)	162
88.	ส.ส. เปรียบเสมือนพ่อค้าที่ลงทุนไปก็ ต้องหวังผลประโยชน์เป็นธรรมดา รู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำว่า ส.ส. ไทย	30.2	38.3	19.8	11.1	0.6	2.15 (1.01)	162
89.	ทำเพื่อส่วนรวม	-	6.3	48.7	29.1	15.8	3.57 (0.83)	158
90.	คบได้	0.6	22.8	46.8	18.4	11.4	3.19 (0.94)	158

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
91.	ไว้ใจได้	-	6.3	57.0	24.1	12.7	3.45 (0.81)	158
92.	ชอบช่วยเหลือ	0.6	21.7	45.2	24.2	8.3	3.17 (0.90)	157
93.	อ่อนน้อมถ่อมตน	1.9	22.3	35.0	32.5	8.3	3.28 (0.94)	157
94.	เหนือกว่าผู้อื่น	6.3	36.1	15.8	26.6	15.2	3.09 (1.23)	158
95.	มีความคิดสร้างสรรค์	1.3	19.6	45.6	25.3	8.2	3.20 (0.92)	158
96.	เป็นคนน่าเชื่อถือ	-	16.5	49.4	21.5	12.7	3.31 (0.90)	158
97.	สุภาพ	-	29.1	43.0	20.3	7.6	3.07 (0.89)	158
98.	เป็นมิตร	-	24.1	48.7	19.6	7.6	3.11 (0.85)	158
99.	ขยัน	0.6	19.6	47.5	23.4	8.9	3.19 (0.89)	158

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D.]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
100. ดี		-	11.4	57.0	22.8	8.9	3.29 (0.79)	158
101. เป็นผู้รับใช้ประชาชน		-	14.0	48.4	26.8	10.8	3.35 (0.86)	157
102. อยากเข้าใจ		-	10.8	41.8	31.0	16.5	3.53 (0.91)	158

ถึงแม้ว่านายโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรจะไม่ให้การยอมรับในตัวผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็ตาม แต่นายทหารเหล่านี้ก็ยังสะท้อนถึงความสำคัญและยอมรับพรรคการเมืองว่ามีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งยอมรับว่าประชาชนในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องให้ความสนใจต่อการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกระบวนการสรรหาตัวแทนของประชาชน (รายละเอียดดูตารางที่ 5.8)

ตารางที่ 5.8 การยอมรับความสำคัญของการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น					$\bar{X}$ [S.D]	จำนวน ผู้ตอบ
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		5	4	3	2	1		
50.	รูปแบบของระบอบประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับประเทศไทยเนื่องจากลอกเลียนแบบมาจากของฝรั่ง ดังนั้นจึงควรดัดแปลงแก้ไขให้เป็นประชาธิปไตยแบบไทย ๆ	21.1	49.7	13.7	13.0	2.5	2.26 (1.02)	161
58.	การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองโดยเฉพาะ ดังนั้นประชาชนโดยทั่วไปจึงไม่จำเป็นต้องสนใจเกี่ยวกับเรื่องการเมือง	0.6	1.2	0.6	41.4	56.2	4.54 (0.58)	162

3. หลักสูตรในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกกับความแตกต่างทางความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

เนื่องจากการเรียนการสอนในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกในแต่ละหลักสูตรมีเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในหลักสูตรประจำจะเป็นการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก วิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้วางแผนการทางทหารที่ดี

ผิดกับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า และแสดงออกทางความคิดเห็น มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่อิสระไม่เป็นทางการ คณาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงจากมหาวิทยาลัย⁵ วิชาที่ศึกษามีให้เลือกทั้งรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารงานอุตสาหกรรม สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา ความแตกต่างดังกล่าวของสองหลักสูตร ซึ่งเมื่อพิจารณาตามหลักการอบรมกล่อมเกลาล้วนน่าจะมีการแตกต่างกันของความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยระหว่าง

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ก็พบว่า ความคิดทางการเมืองของนายทหารทั้งสองหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังจะเห็นได้จากค่า F Prob ที่มีค่าเท่ากับ 0.0193 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 โดยนายทหารที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) มีความคิดทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่านายทหารนักเรียนหลักสูตรประจำอย่างเห็นได้ชัด (โปรดดูรายละเอียดตามตารางที่ 5.9 และ 5.10)

---

⁵โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3 และภาคผนวก ข.

ตารางที่ 5.9 ความแตกต่างของความคิดทางการเมืองระหว่างนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ระหว่างกลุ่ม	1	0.5091	0.5091	5.595	0.0193
ภายในกลุ่ม	152	13.8286	0.0910		
รวมทั้งหมด	153	14.3377			

ตารางที่ 5.10 ความคิดทางการเมืองของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	MIN	MAX
1. นายทหารนักเรียนหลักสูตรหลักประจำ	2.0857	1.00	3.00
2. นายทหารที่นักศึกษานักสูตรศิลปศาสตร์ มหาดัฒิต (การทหาร)	2.1039	1.00	3.00

สำหรับการยอมรับระบอบประชาธิปไตยนั้นสอดคล้องกับความคิดทางการเมือง กล่าวคือ นายทหารทั้งสองหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F \text{ Prob} = 0.0019 < 0.05$) โดยที่นายทหารที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) เป็นผู้ที่ยอมรับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 2.2857$) มากกว่านายทหารนักเรียนหลักสูตรหลักประจำ ($\bar{X} = 1.9708$) (โปรดดูรายละเอียดตารางที่ 5.11)

จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่านายทหารที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตจะมีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยสูงกว่านายทหารหลักสูตรประจำ

ตารางที่ 5.11 ความแตกต่างของการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ระหว่างกลุ่ม	1	1.259	1.259	10.015	0.0019
ภายในกลุ่ม	149	18.74	0.1258		
รวมทั้งหมด	150	20.00			

4. ภูมิหลังด้านการศึกษากับผลกระทบของความคิดทางการเมืองและการยอมรับ ในระบอบประชาธิปไตย

การได้รับการศึกษาหรือการอบรมกลุ่มเกลตาที่แตกต่างกันในอดีตของนายทหาร
 ในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร ถ้าเป็นไปตามที่นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้าน
 การอบรมกลุ่มเกลตาได้ศึกษาเอาไว้ย่อมมีผลกระทบต่อความคิดทางด้านการเมืองและการยอมรับ
 ระบบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนการสอนทางทหารและมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนแบบพลเรือน ซึ่ง
 ผลจากการวิจัยพบว่า นายทหารนักศึกษาที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอม
 เกลอ้ามีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกับนายทหารที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอย่างมี
 นัยสำคัญ ($F \text{ Prob} = 0.0065$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05) ซึ่งเมื่อดูต่อไปปรากฏว่า นายทหาร
 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนั้นเป็นผู้มีความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
 ($X = 2.2941$) มากกว่านายทหารนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย
 พระจุลจอมเกล้า ($X = 2.0809$) (โปรดดูรายละเอียดตารางที่ 5.12 และ 5.13)

ตารางที่ 5.12 ผลกระทบของภูมิหลังทางการศึกษาต่อความคิดทางการเมืองของนายทหาร
 นักศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ระหว่างกลุ่ม	1	0.6871	0.6871	7.6065	0.0065
ภายในกลุ่ม	151	13.6397	0.0903		
รวมทั้งหมด	151	14.3268			

ตารางที่ 5.13 ความคิดทางการเมืองของนายทหารที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย (X)	MIN	MAX
1. นายทหารนักเรียนหลักสูตรหลักประจำ	2.0809	1.00	3.00
2. นายทหารที่นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต (การทหาร)	2.2941	1.00	3.00

ซึ่งเมื่อดูต่อไปถึงเรื่องการยอมรับระบอบประชาธิปไตยกลับพบว่า การที่นายทหารซึ่งจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกันหาได้ทำให้มีความแตกต่างกันในเรื่องของการยอมรับระบอบประชาธิปไตย (ค่า F Prob = 0.93 ซึ่งมากกว่า 0.05) เช่นที่มีผลในเรื่องของความคิดทางการเมืองไม่ (โปรดดูรายละเอียดตารางที่ 5.14)

ตารางที่ 5.14 การยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารนักศึกษาที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ระหว่างกลุ่ม	1	0.0009	0.0009	0.0066	0.9352
ภายในกลุ่ม	148	18.9925	0.1283		
รวมทั้งหมด	149	18.99			

จึงเท่ากับยอมรับสมมติฐานที่ 2 เพียงบางส่วนกล่าวคือ ยอมรับว่านายทหารที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมีความคิดทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่านายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าแต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องของการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

5. ความแตกต่างของอายุต่อผลกระทบของความคิดเห็นทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าความแตกต่างของอายุมีผลกระทบต่อความคิดเห็นทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้มีความคิดเห็นทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก

จึงนำที่นายทหารที่มีอายุน้อย (อายุต่ำกว่า 35 ปี) จะมีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยสูงกว่านายทหารที่มีอายุมาก (อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป) แต่ผลการศึกษากลับพบว่า ความแตกต่างทางด้านอายุในกลุ่มนายทหารดังกล่าวไม่มีผลทำให้มีความแตกต่างต่อความคิดเห็นทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด โดยมีค่า F Prob มากกว่า 0.05 (โปรดดูรายละเอียดตารางที่ 5.15) ซึ่งเท่ากับเป็นการปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า นายทหารที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) และนายทหารนักเรียนหลักสูตรหลักประจำที่มีอายุน้อยจะมีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยสูงกว่านายทหารที่มีอายุมาก

ตารางที่ 5.15 อายุต่อความแตกต่างของความคิดทางการเมืองและการยอมรับประชาธิปไตย

	แหล่งความ แปรปรวน	D.F.	S.S.	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ความคิด ทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	1	0.0026	0.0026	0.0211	0.8680
	ภายในกลุ่ม	152	14.3350	0.0943		
การยอมรับ ระบอบประชา ธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	1	0.0	0.0	0.0	1.00
	ภายในกลุ่ม	149	20.00	0.1342		

6. สายงานของนายทหารที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) และนายทหารนักเรียนหลักสูตรหลักประจำต่อความแตกต่างของความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

การปฏิบัติหน้าที่ของนายทหารนับว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ สายบังคับบัญชาและสายอำนวยการรวมทั้งงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถพิเศษเช่น นายแพทย์ อาจารย์ ซึ่งในเรื่องของสายงานนี้จะพบว่ามีลักษณะของการทำงานที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สายบังคับบัญชามีลักษณะของงานที่ใช้อำนาจความเด็ดขาด เกรงครัดจึงน่าจะทำให้นายทหารที่อยู่ในสายบังคับบัญชา มีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยน้อยกว่า นายทหารนักศึกษาที่ทำงานในฝ่ายอำนวยการ งานมีลักษณะของการวางแผนและสนับสนุน

แต่ในการศึกษาวิจัยนี้พบว่าสายงานที่แตกต่างดังกล่าวข้างต้น ไม่ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างของความคิดทางการเมือง และการยอมรับระบอบประชาธิปไตย โดยมีค่า F Prob มากกว่า 0.05 ซึ่งเท่ากับเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า การปฏิบัติงานในสายงานที่แตกต่างกันของนายทหาร ในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรมีผลทำให้ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกันไปด้วย (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ 5.16)

ตารางที่ 5.16 สายงานต่อความแตกต่างแนวความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

	แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ความคิดทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	1	0.099	0.04	0.52	0.56
	ภายในกลุ่ม	151	14.23	0.09		
การยอมรับระบอบประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.245	0.1207	0.9043	0.407
	ภายในกลุ่ม	148	19.758	0.335		

7. ประสบการณ์การทำงานกับความแตกต่างทางความคิดและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานสูง ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานอยู่ในองค์กรนาน ๆ จะทำให้มีความเคยชินต่อระเบียบ กฎข้อบังคับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรทหาร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่เคร่งครัด

ในการศึกษาได้แบ่งช่วงประสบการณ์ในการทำงานออกเป็น 2 ช่วงคือ ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และทำงานน้อยกว่า 10 ปี เพื่อดูถึงผลกระทบต่อความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งปรากฏว่าประสบการณ์การทำงานของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรไม่ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างต่อความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด โดยมีค่า F_{Prob} มากกว่า 0.05 (โปรดดูรายละเอียดตารางที่ 5.17)

ดังนั้นจึงเท่ากับปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 5 ที่กล่าวว่า ประสบการณ์การทำงานมีผลทำให้ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารทั้งสองหลักสูตรแตกต่างกัน

ตารางที่ 5.17 ประสบการณ์การทำงานกับความแตกต่างของความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

	แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	Mean Squares	F Ratio	F Prob
ความคิดทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	1	0.003	0.0003	0.003	0.956
	ภายในกลุ่ม	152	14.337	0.943		
การยอมรับระบอบประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	1	0.0265	0.0265	0.1978	0.657
	ภายในกลุ่ม	149	19.97	0.1341		

จากการศึกษาวิจัยข้างต้นที่กล่าวมาทั้งหมดแล้วนั้นจะพบว่า ผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับมีผลสอดคล้อง กับสมมติฐานที่ผู้ศึกษาวิจัยตั้งไว้แต่เพียงบางข้อเท่านั้น กล่าวคือ

สมมติฐานที่ 1 นายทหารนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) จะมีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยสูงเท่านายทหารนักเรียนหลักสูตรประจำนั้น ผลการวิจัยที่ได้รับสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารทั้งสองหลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 นายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย จะมีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยมากกว่า นายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผลการวิจัยที่ได้รับ

ปรากฏว่า ยอมรับสมมติฐานเพียงบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ นายทหารที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยจะมีความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่านายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า แต่กลับไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องของการยอมรับระบอบประชาธิปไตย

สมมติฐานที่ 3 นายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรที่มีอายุน้อยจะมีความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยสูงกว่านายทหารที่มีอายุมาก ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรทางด้านอายุไม่มีผลทำให้ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารเหล่านี้มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด จึงเท่ากับเป็นการปฏิเสธสมมติฐานในข้อนี้

สมมติฐานที่ 4 นายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรที่ปฏิบัติงานในสายงานที่แตกต่างกัน จะมีความคิดทางการเมือง และการยอมรับระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันด้วย ไม่มีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างทางความคิดและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารเหล่านี้แต่อย่างใด ซึ่งเท่ากับเป็นการปฏิเสธสมมติฐานในข้อนี้

สมมติฐานที่ 5 ประสบการณ์การทำงานมีผลทำให้ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตรแตกต่างกันไปด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสบการณ์การทำงานไม่มีผลกระทบต่อความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารทั้งสองหลักสูตรแต่อย่างใด จึงเท่ากับเป็นการปฏิเสธสมมติฐานในข้อนี้